ҚР Жоғары оқу орындарының қауымдастығы

Б. Бөрібаев
Г. А. Мадьярова

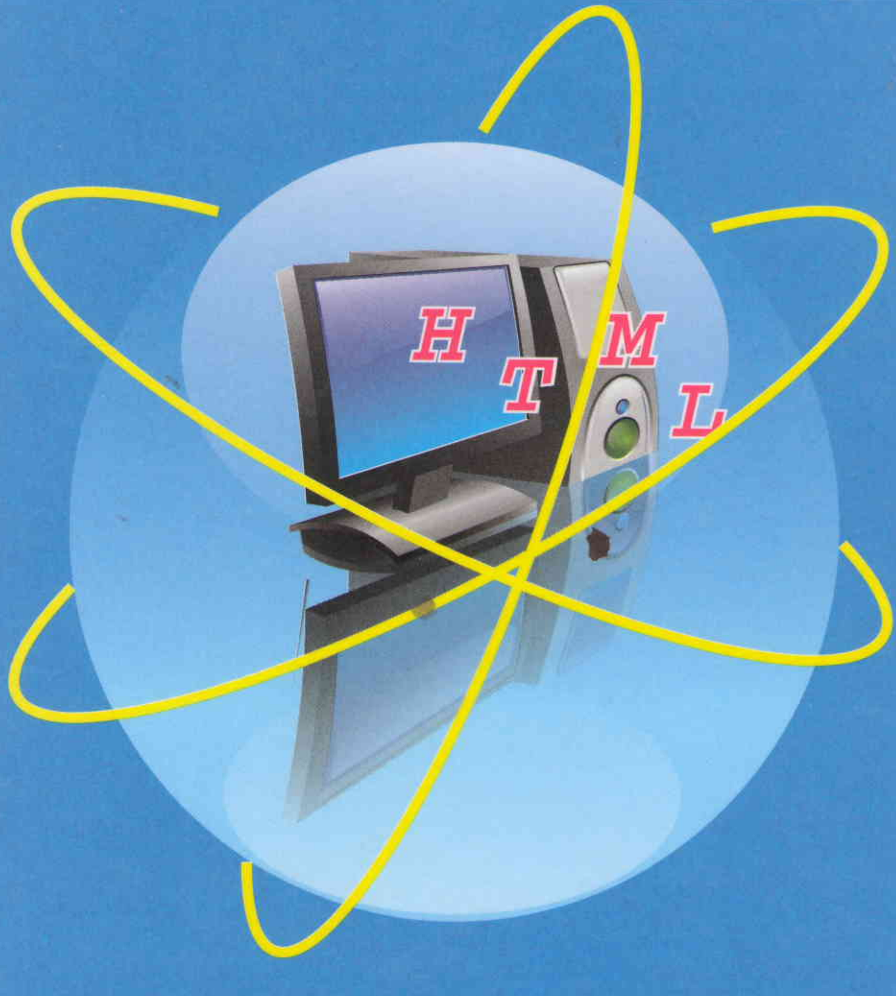

WEB-ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Алматы, 2011

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Б. БӨРІБАЕВ, Г. А. МАДЬЯРОВА

WEB-ТЕХНОЛОГИЯЛАР

ОҚУЛЫҚ

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі оқулық ретінде бекіткен

Алматы, 2011

ӘОЖ 004.7(075.8)
КБЖ 32.973-018.1я73
Б 79

Пікір берушілер:
Түкеев У.А., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің «Ақпараттық жүйелер» кафедрасының меңгерушісі, т.ғ.д., профессор
Сейкетов А.Ж., Халықаралық ақпараттық технологиялар университетінің профессоры, т.ғ.д.

Бөрібаев Б., Мадьярова Г.А.
Б 79 **Web-технологиялар:** Оқулық. - Алматы: ЖШС РПБК «Дәуір», 2011.- 360 бет.

ISBN 978-601-217-201-0

Оқулық қазіргі кездегі web-сайттар құруға арналған кең қолданыстағы HTML, CSS, JavaScript, Perl және PHP тілдерін оқып-үйренуге арналған. Оқулықта программалау тілдерінен көптеген мысалдар келтіріліп, оларды орындау жолдары қарастырылады. Әрбір тарау бақылау сұрақтары мен тапсырмалармен толықтырылған. Оқулықты студенттермен қатар осы тілдерді өздігінен үйренушілер де пайдалана алады.

ӘОЖ 004.7(075.8)
КБЖ 32.973-018.1я73

ISBN 978-601-217-201-0

© Б.Бөрібаев, Г.А. Мадьярова, 2011
© ҚР Жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2011

КІРІСПЕ

Қазіргі кезде Интернет желісінің кең өріс алуына байланысты web-сайттар жасау жұмыстары өзекті іске айналды. Әрбір мекеме немесе жеке тұлға өзі не бизнесі жайлы жарнамалық мәліметтерді жылдам құрастыратын, өзгертетін деңгейде болуы тиіс. Бұл оқулықтың мақсаты – студенттерді қарапайым сайттар жасауға үйрету болып табылады. Мұнда HTML, CSS, JavaScript, Perl және Php тілдерін пайдаланудың негізгі технологиялары қарастырылған.

Бірінші тарауда web-технологиялардың қолдану орталары мен негіздері қарастырылады.

Екінші тарауда web-қосымшаларын құру технологиялары сипатталып, HTML гипермәтінді белгілеу тілінің мүмкіндіктері келтірілген және оның web-парақтар жасай алатын басқа тілдермен байланысу жолдары жайлы айтылады.

Үшінші тарау стильдердің сатылы кестелерін (Cascade Style Sheets) қолдану мәселелерін қамтыған, онда CSS сипаттамаларының синтаксисі, стильдерді құжат ішінде немесе сыртында беру, CSS атрибуттарының жиі қолданылатын мысалдары, элементтерді позициялау тәсілдері келтірілген.

Төртінші тарау динамикалық web-парақтар жасай алатын JavaScript программалау тіліне арналып, World Wide Web ортасында осы тілді пайдалану жолдарынан мысалдар келтіріліп, программалық кодтар берілген.

Бесінші тарауда желілердегі сервер жағынан әр түрлі іс-әрекеттер атқара алатын Perl тілінің мүмкіндіктері және PHP тіліне қысқаша мағлұматтар берілген. Кітап көлемінің шектеулілігіне байланысты тіл операторлары толық қарастырылмаған.

Барлық материалдар практикалық есептер мен мысалдар арқылы түсіндіріледі. Көптеген мысалдарды тікелей Интернет Explorer программасы арқылы орындап тексеруге болады. Бұл оқулық web-сайттар жасауға арналған мемлекеттік тілде шыққан алғашқы кітаптардың бірі болғандықтан, пікірлеріңіз бен ұсыныстарыңызды редакцияға хабарлауларыңызды сұраймыз және олар болашақтағы оқулықтардың сапасын жақсартады деген үміттеміз.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ 3

1 WEB-ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ ОРТАЛАРЫ 4
1.1 Желілік технологиялар негіздері 4
1.2 Интернет - технологиялар 13
1.3 Web-технологиялар 28

2 WEB ҚОСЫМШАЛАРЫН ҚҰРУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ 33
2.1 HTML тілінің атқаратын қызметі 37
2.2 HTML командалары 37
2.3 HTML тілінің негізгі тэгтері 42
2.4 Құжатты форматтау 54
2.5. Құжат ішіне тізімдер орналастыру 67
2.6 Кестелер тұрғызу 73
2.7 Бір WEB-парақта фреймдер арқылы бірнеше құжаттарды орналастыру 77
2.8 HTML тілінің мультимедиялық мүмкіндіктері 88
2.9 HTML құжаттарындағы формалар 91
2.10 HTML тілін үйренуге арналған тапсырмалар 105

3 СТИЛЬДЕРДІҢ САТЫЛЫ КЕСТЕЛЕРІ 119
3.1 Жеке бір тэг үшін жазылған стиль 120
3.2 Жеке HTML-файлға арналған стиль 121
3.3 Бірнеше HTML-файлдарға арналған стиль 123
3.4 CSS қасиеттеріне шолу 128
3.5 CSS құру негіздері 137
3.6 Объектіні белгіленген орынға қою, z-index 154

4 JAVASCRIPT ТІЛІ 169
4.1 Жалпы мағлұматтар 169
4. 2 Литералдар 170
4.3 Айнымалылар 170
4.4 Өрнектер 172
4.5 HTML-құжатындағы сценарий 177
4.6 Функцияларды сипаттау және пайдалану 179

4.7. Циклдер мен функциялар 194
4.8 JavaScript функциялары 202
4.9 Объект түсінігі 208
4.10. Мұралау 222
4.11 Браузер объектілері мен оқиғалары 227
4.12 Оқиғалар 232

5 WEB-ҚОСЫМШАЛАР ИНТЕРФЕЙСІ 252
5.1 Perl тіліне кіріспе 263
5.2 PHP тілі негіздері 274
5.3 Тіл синтаксисі мен грамматикасы 278
5.4 PHP тілі операторлары 301

Қолданылған әдебиеттер 315
Құжаттардағы түстер және өлшем бірліктері 322
Тест сұрақтарына мысалдар 325
Атаулар түсініктемесі 352
Қысқартылған сөздер 355